

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 78/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou AK Šranko s. r. o., Mostná 29, Nitra, IČO 50 485 601, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Juraj Šranko, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 48 Tp 44/2021 z 30. júla 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2 Tpo 33/2021 z 23. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 48 Tp 44/2021 z 30. júla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Tpo 33/2021 z 23. augusta 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Sťažovateľ je uznesením vyšetrovateľky Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline ČVS: KRP-86/2-VYS-ZA-2020 z 19. júna 2020 trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin

sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon účinného v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Sudca pre prípravné konanie okresného súdu vydal podľa § 73 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) príkaz na zatknutie sťažovateľa č. k. 48 Tp 43/2021 z 11. júna 2021 z dôvodu existencie dôvodov útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu vydal európsky zatýkací rozkaz na sťažovateľa č. k. 48 Tp 44/2021 z 11. júna 2021 z dôvodu existencie dôvodov útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Na podklade európskeho zatýkacieho rozkazu č. k. 48 Tp 44/2021 z 11. júna 2021 bol sťažovateľ na území Nemeckej spolkovej republiky 25. júna 2021 zatknutý. V ďalšom bolo justičnými orgánmi Nemeckej spolkovej republiky rozhodnuté o vydaní sťažovateľa na územie Slovenskej republiky, ku ktorému došlo 29. júla 2021, a 30. júla 2021 bol sťažovateľ predvedený pred sudcu pre prípravné konanie okresného súdu, ktorý napadnutým uznesením rozhodol o vzatí sťažovateľa do útekovej väzby podľa § 494 ods. 2 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, zamietol jeho návrh na nahradenie väzby písomným sľubom a taktiež dohl'adom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd napadnutým uznesením podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a sám rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby podľa § 494 ods. 2 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, zamietol jeho návrh na nahradenie väzby písomným sľubom a taktiež dohl'adom probačného a mediačného úradníka.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti koncentruje svoju argumentáciu do dvoch rovín. V prvej rovine svojej argumentácie rozporuje dôvodnosť materiálnej stránky väzby spočívajúcej v dôvodnosti vedeného trestného stíhania svojej osoby, keď tvrdí, že *„Popis skutku uvedený v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia vôbec neobsahuje tvrdenie o tom, že som si mal prisvojiť akúkoľvek cudziu vec. Prisvojenie si cudzej veci pritom predstavuje jeden zo základných znakov objektívnej stránky trestného činu sprenevery.“*. Sťažovateľ teda konštatuje, že jeho konanie ako páchatel'a skutku sprenevery je v uznesení vyšetrovateľky Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline ČVS: KRP-86/2-VYS-ZA-2020 z 19. júna 2020 vymedzené tak, že *„nie je naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu kladeného mi za vinu, keďže popis skutku uvedený v skutkovej vete napádaného uznesenia nie je trestným činom. V popise skutku chýba príčinný vzťah medzi popísaným konaním a následkom, pričom ani samotný popis konania sám osebe nespĺňa znaky trestného činu sprenevery.“*. Podľa právneho názoru sťažovateľa nie je možné len na podklade samotného faktu, že predmety zmlúv neboli odovzdané v termíne stanovenom poškodeným, predpokladať, že došlo k spáchaniu trestného činu sprenevery, pričom je zrejmé, že vzťah medzi poškodenou leasingovou spoločnosťou a spoločnosťou Nordic Consulting s. r. o., v rámci ktorej pôsobil ako konateľ, je vzťahom súkromnoprávnym a tento mal byť riešený *a priori* prostriedkami civilného práva, najmä zohľadnením skutkovej okolnosti spočívajúcej v absencii dôkazov o jeho úmysle ako konateľ'a spoločnosti

Nordic Consulting s. r. o. privlastniť si predmety leasingových zmlúv „s úmyslom nakladať s týmito vecami ako s vlastnými.“. Podľa sťažovateľa súd nesmie vychádzať formálne len z uznesenia o vznesení obvinenia pre trestný čin, ale musí skúmať a hodnotiť aj dôkazy, ktoré boli vo veci vykonané a ktoré mali viesť k vznesenému obvineniu. V súhrne teda sťažovateľ uzatvára, že „uznesenie o vznesení obvinenia je síce formálne vznesené, ale pre vzatie mojej osoby do väzby nie je možné konštatovať splnenie materiálnej podmienky väzby spočívajúcej v dôvodnosti trestného stíhania, ktoré je voči mne vedené. Otázka dôvodného podozrenia nemôže byť vyriešená zjednodušene poukazom na vznesené obvinenie, keď toto obvinenie v skutkovej vete neobsahuje opis protiprávneho konania, ktoré je možné subsumovať pod trestný čin sprenevery.“.

4. V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ spochybňuje dôvody útekovkej väzby, ako ich ustálili všeobecné súdy, pričom tvrdí, že nemal úmysel sa vyhýbať trestnému stíhaniu, keďže (i) sa o svojom trestnom stíhaní dozvedel až 30. júla 2021, keď mu bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, (ii) jeho spoločnosť sa dostala v roku 2019 do finančných problémov, ktoré (iii) umocnila aj pandémia koronavírusu, a napokon (iv) v rámci osobného života sa rozviedol, liečil sa kvôli depresiám a problémom s alkoholom a (v) počas celej doby vedeného trestného stíhania sa zdržiaval v Poľskej republike u svojej priateľky vo Varšave, pričom „moje zdržiavanie sa mimo Slovenskej republiky a mimo adresy môjho trvalého pobytu v Poľsku nijakým spôsobom nesúviselo s tým, že nemali byť splnené zmluvné záväzky spoločnosti Nordic Consulting s.r.o. týkajúce sa vrátenia vozidiel. Ja som nemal žiadnu vedomosť o tom, že som stíhaný, žil som si v rámci môjho ponímania bežným životom a tomu, že som sa nijako neskrýval, svedčí i skutočnosť, že som bol zadržaný v Nemecku pri výkone činnosti šoféra kamiónu.“. Podľa názoru sťažovateľa súd je povinný pri rozhodovaní o dôvodoch väzby postupovať vždy na podklade konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy, pričom za abstraktnú úvahu sťažovateľ považuje tvrdenia o tom, že vedel, že môže byť trestne stíhaný, a preto bol pre orgány činné v trestnom konaní nedostupný. Rovnako tak úvahy o spôsobe vedenia jeho života predstreté súdmi „nemožno označiť inak ako za abstraktné, bez priamej súvislosti so skutkom, ktorý mi je kladený za vinu.“. V súhrne sťažovateľ uzatvára, že „Okresný súd Žilina v konaní sp. zn. 48Tp/44/2021 a následne Krajský súd v Žiline v konaní sp. zn. 2Tpo/33/2021 absolútne nevyhodnotili moje dôvody, pre ktoré som namietal neexistenciu dôvodnosti vzatia mojej osoby do väzby a svoje rozhodnutia nedostatočne odôvodnili, čím porušili moje práva garantované mi čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a tiež čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5, čl. 46 ods. 1, a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR. Konajúce súdy správne, resp. vôbec neaplikovali ustanovenia trestného zákona týkajúce sa trestného činu sprenevery na skutkový stav mojej trestnej veci a preto dospeli k záveru, že moje stíhanie je dôvodné napriek tomu, že samotné nevrátenie motorových vozidiel bez ďalšieho nie je trestné.“.

5. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

- „1. Uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 48Tp/44/2021 z 30.07.2021 boli porušené základné právo sťažovateľa... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na súdnu a inú ochranu podľa Čl. 46 ods. 1, Čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 2Tpo/33/2021 z 23.08.2021 boli porušené základné právo sťažovateľa... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na súdnu a inú ochranu podľa Čl. 46 ods. 1, Čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 2Tpo/33/2021 z 23.08.2021 sa zrušuje.
4. Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 48Tp/44/2021 z 30.07.2021 sa zrušuje.
5. Krajskému súdu v Žiline sa prikazuje, aby sťažovateľa... prepustil bezodkladne z väzby na slobodu.
6. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu.

7. Podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu:

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“)

a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

9. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie týchto práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu riadny opravný prostriedok, a to sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy, v dôsledku čoho ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nedostatku právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

11. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil

prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, I. ÚS 100/04, III. ÚS 199/05, II. ÚS 185/2016). V označených ustanoveniach ústavy sú obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, III. ÚS 34/07, IV. ÚS 181/07, IV. ÚS 333/08, III. ÚS 54/2017, IV. ÚS 263/2018).

12. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd.

13. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

III.3. Posúdenie veci:

15. K prvej námietke sťažovateľa o nedôvodnosti vedeného trestného stíhania proti jeho osobe krajský súd, vychádzajúc z podrobne rozvedených dôvodov vyplývajúcich z napadnutého uznesenia okresného súdu uvedených na s. 6 až 9, zhrnul, že *„Obvinený nepopiera v uznesení o vznesení obvinenia špecifikované zmluvné vzťahy medzi ním a poškodeným UniCredit Leasing, a.s., prevzatie predmetných vozidiel podľa týchto zmlúv, ani ich nevrátenie z dôvodu odstúpenia*

od zmluvy spoločnosťou UniCredit Leasing a.s., pričom obvinený súčasne potvrdil, že z mailu zistil odstúpenie od zmlúv. Na svoju obhajobu však obvinený uviedol, že vozidlá nevrátil preto, lebo nemal peniaze na palivo a vodičov, nemal žiaden kontakt so Slovenskom z dôvodu koronavírusu, lockdownu, autá, ktoré má, sú u neho na dvore v mieste bydliska. Aj keď sa obvinený necíti byť vinný zo spáchania stihanej trestnej činnosti, dôvodnosť podozrenia obvineného v tomto štádiu trestného konania vyplýva predovšetkým z vyšetrovacieho spisu zabezpečených listinných dôkazov – najmä zmlúv uzatvorených medzi poškodenou spoločnosťou UniCredit leasing, a.s. a spoločnosťou Nordic Consulting s.r.o., Žilina, ktorej štatutárnym orgánom – konateľom je obvinený a ktoré podrobne špecifikujú zmluvné vzťahy medzi poškodenou spoločnosťou a spoločnosťou obvineného, z preberacích protokolov, ktoré preukazujú odovzdanie predmetných vozidiel, z faktúr, splátkových kalendárov, ktoré dokumentujú platby za predmetné vozidlá. Z listinných dôkazov krajský súd osobitne poukazuje na odstúpenia od zmlúv zo dňa 31.1.2020, ktoré boli do spoločnosti obvineného doručené dňa 5.2.2020, ako to potvrdzuje doručienka pripojená k týmto odstúpeniam. Sám obvinený v tomto štádiu trestného konania priznáva, že o odstúpení od zmlúv sa dozvedel z mailu. Súčasne je nesporným, že obvinený predmetné vozidlá doposiaľ poškodenému nevrátil. Ako účelové v tomto štádiu trestného konania aj pre krajský súd vyznieva obhajobné tvrdenie obvineného, že vozidlá nevrátil z dôvodu, lebo nemal peniaze na palivá, na vodičov, bol lockdown. Z vyjadrení poškodeného je zrejmé, že po odstúpení od zmlúv sa obvinený pre poškodeného stal nekontaktným a z vyjadrení obvineného nevyplývalo nič také, že by sa snažil poškodeného kontaktovať a riešiť s ním vzniknutú situáciu. Ani obdobie lockdownu pritom nebránilo obvinenému poškodeného kontaktovať telefonicky, či mailom, resp. iným obdobným spôsobom, ak by obvinený bol mal skutočný záujem s poškodeným riešiť vrátenie vozidiel. Aj keď obvinený v rámci výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie prezentoval, že od apríla 2021 začal zarábať a už môže vozidlá priviesť na Slovensko, za pomerne dlhú dobu od apríla 2021 až do jeho zadržania obvinený nevyvinul vo vzťahu k poškodenému žiadnu snahu o vrátenie vozidiel a v tejto súvislosti obvinený až do jeho zadržania dňa 25.6.2021 ani nevyvinul žiadnu snahu ohľadne kontaktovania poškodeného a dohodnutia si vrátenia vozidiel, resp. riešenia situácie ohľadne vozidiel. Obvinený počas dlhej doby od odstúpenia od zmlúv poškodeným do jeho zadržania neoznámil poškodenému ani to, kde sa vozidlá nachádzajú.“.

16. K druhej námietke sťažovateľa spočívajúcej v neexistencii dôvodov útekovej väzby krajský súd, uviedol, že „tu existujú také konkrétne skutočnosti, ktoré reálne odôvodňujú obavu, že v prípade prepustenia obvineného z väzby na slobodu, tento ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, ktorého uloženie mu v tejto trestnej veci hrozí, nakoľko obvinený nemá stále bydlisko, pričom túto obavu zvyšuje skutočnosť, že obvinenému v tejto veci v prípade preukázania viny hrozí uloženie vysokého trestu na 10 až 15 rokov trestu odňatia slobody. Obvinený je osobou, ktorá nemá žiadne pevnejšie väzby k určitému konkrétnemu miestu. Obvinený je rozvedený, nie je vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti, žije u rodičov v meste Jaroslaw, Poľská republika, pracuje pre vlastnú spoločnosť so sídlom vo Varšave, Poľská republika, v rámci výkonu práce sa pohybuje po rôznych miestach, a to aj mimo územia Poľskej republiky... je

prítom zrejme, že obvinený aj v podstate v nedávnej minulosti vykonával podnikateľskú činnosť mimo územia Poľskej republiky na území Slovenskej republiky, teda obvinený nemá problém a je zvyknutý v rámci výkonu podnikateľskej činnosti pôsobiť aj mimo územia Poľskej republiky. Obvinený sa v súvislosti so spáchaním skutku, z ktorého je dôvodne podozrivým, stal nekontaktným. Nebol zastihnuteľný na adrese spoločnosti v Slovenskej republike, ani na oficiálnej adrese v Slovenskej republike, kde sa dovtedy zvykol zdržiavať, pričom ani vykonaným šetrením sa nepodarilo zistiť, kde by obvinený bol zastihnuteľný. Na základe šetrenia vykonaného na adrese jeho trvalého bydliska v Poľskej republike prostredníctvom právnej pomoci je preukázateľné, že obvinený sa dlhšiu dobu nezdržiaval ani na adrese trvalého bydliska v Poľskej republike, mal sa nachádzať na bližšie neurčenej adrese vo Varšave, pričom ani jeho rodina nevedela uviesť, kde by obvinený mohol byť zastihnuteľný, s rodinou neudržiaval žiaden kontakt. Obvinený prestal byť kontaktným aj na dovtedy známych telefónnych číslach. Neobstojí námietka obvineného, že orgány Poľskej republiky na základe dožiadania slovenských justičných orgánov mali vykonať šetrenie na inej adrese Blichowa 12, namiesto správnej adresy trvalého bydliska obvineného Blichowa 14. Je zrejme, že sa jedná len o administratívne pochybenie, nakoľko podľa oznámenia príslušných orgánov Poľskej republiky bolo zjavne v skutočnosti vykonané šetrenie u rodiny obvineného na adrese jeho trvalého bydliska, od ktorej bol zistený konkrétny údaj, že obvinený býva vo Varšave, čo korešponduje aj s vyjadrením obvineného pred sudcom pre prípravné konanie okresného súdu v tejto trestnej veci, že sa zdržiaval aj vo Varšave. Všetky vyššie uvedené konkrétne skutočnosti vo svojom súhrne potom u obvineného zakladajú dôvodnú obavu, že v prípade prepustenia na slobodu, tento ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu a trestu, ktorého uloženie mu v tomto trestnom konaní hrozí, čím je u obvineného daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.“.

17. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení aj s dôvodmi uvedenými na s. 6 až 9 napadnutého uznesenia okresného súdu) konštatuje, že krajský súd ako súd sťažnostný konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické a ústavný súd ich považuje za legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Krajský súd v rámci posudzovania dôvodnosti vedeného trestného stíhania správne poukázal na to, že sťažovateľ ako konateľ spoločnosti Nordic Consulting s. r. o. v Žiline uzavrel niekoľko leasingových zmlúv so spoločnosťou UniCredit Leasing, a. s., ktorých predmetom bolo niekoľko motorových vozidiel, od ktorých z dôvodu neuhrádzania dohodnutých splátok spoločnosť UniCredit Leasing, a. s., odstúpila, o čom mal aj sťažovateľ vedomosť vrátane tej skutočnosti, že bol povinný ako konateľ a spoločník jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným za vozidlá podľa leasingových zmlúv platiť pod hrozbou ich odňatia. Pokiaľ je teda dôvodnosť vedeného trestného stíhania proti sťažovateľovi postavená na zabezpečených listinných dôkazoch, a to zmluvách uzatvorených medzi poškodenou spoločnosťou UniCredit leasing, a. s., a spoločnosťou Nordic Consulting s. r. o. v Žiline, ktorej jediným spoločníkom a konateľom bol sám sťažovateľ, ktoré podrobne špecifikujú zmluvné vzťahy medzi spoločnosťami, na preberacích protokoloch, ktoré preukazujú odovzdanie predmetných vozidiel, na faktúrach,

splátkových kalendároch, ktoré dokumentujú platby za predmetné vozidlá, na jeho vedomosti o odstúpení od predmetných leasingových zmlúv z dôvodu neuhrádzania dohodnutých splátok vrátane samotnej skutočnosti nevrátenia vozidiel, nie je možné prijať sťažovateľom podsúvaný názor o nedôvodnosti vedeného trestného stíhania. Vo vzťahu k dôvodnému podozreniu ako materiálnej podmienke uvalenia väzby ústavný súd dopĺňa, že odôvodnenosť podozrenia predpokladá existenciu skutočností alebo informácií, ktoré objektívnemu pozorovateľovi umožnia urobiť záver, že daná osoba mohla spáchať trestný čin (Michalko proti Slovenskej republike z 21. 12. 2010, body 112 a 113). Konanie musí vykazovať znaky, ktoré v danom čase podľa platného vnútroštátneho práva napĺňa skutkovú podstatu trestného činu (Lukanov proti Bulharsku z 20. 3. 1997), a musí byť jasné, o aký konkrétny trestný čin ide (Berktaý proti Turecku z 1. 3. 2001). K absolútnym výsledkom v tomto smere je možné dospieť až po vyhlásení odsudzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu. V tejto súvislosti je, naopak, potrebné zdôrazniť, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne „odkrýva“ (t. j. buď potvrdzuje, alebo vyvracia) práve dokazovaním, ako to vyplýva aj z komentovaného znenia dohovoru: „skutočnosti, ktoré vyvolali podozrenie, nemusia byť toho istého stupňa ako tie, ktoré sú potrebné na odôvodnenie odsúdenia alebo hoci len na vznesenie obvinenia (pozri Murray proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok Veľkej komory, 28. 10. 1994, č. 14310/88, § 55).“

18. Inými slovami, v konkrétnej súvislosti vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti osoby v pozícii štatutárneho orgánu právnickej osoby (obchodnej spoločnosti), ktorá má prenajaté vozidlá v rámci leasingu, pokiaľ tieto vozidlá neboli po vypovedaní predmetnej zmluvy vrátené ich majiteľovi, nie je vylúčené. Konkrétna podoba skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie (pri zachovaní jeho totožnosti), a jeho právna kvalifikácia sa môžu (nemusia) v priebehu konania meniť a orgány činné v trestnom konaní alebo súd môžu dôjsť k záveru, že o trestný čin nejde. Reálie vzneseného obvinenia v dotknutej veci nie sú dôvodom na vyslovenie ústavnej neudržateľnosti vzatia sťažovateľa ako obvineného do väzby a sťažovateľ polemikou o priliehavosti právnej kvalifikácie na skutkovú vetu vzneseného obvinenia stavia ústavný súd do pozície všeobecného súdu rozhodujúceho navyše v trestnom konaní meritórne, teda o vine zo spáchania trestného činu.

19. K ústavnej konformnosti záverov krajského súdu dospel ústavný súd aj po posúdení dôvodov útekovej väzby, ako ich ustálil krajský súd, ktorý dôvody útekovej väzby videl v konkrétnych skutočnostiach spočívajúcich v nedostupnosti sťažovateľa pre orgány činné v trestnom konaní na území Slovenskej republiky, ako aj na území Poľskej republiky vrátane zvýraznenia tej skutočnosti, že sťažovateľ nie je pevne fixovaný k určitému miestu pobytu z dôvodu vykonávanej práce aj z dôvodu rozvodu a pretrhaných vzťahov s vlastnými rodičmi. Relevantnou úvahou je aj nedostupnosť sťažovateľa na známych telefónnych číslach. Pokiaľ teda krajský súd odôvodnil nedostupnosť sťažovateľa týmito konkrétnymi skutočnosťami, z ktorých vyplýva aj to, že sa orgány činné v trestnom konaní snažili sťažovateľa kontaktovať všetkými pre ne dostupnými a známymi možnosťami, nie je možné aprobovať sťažovateľom nastolenú argumentáciu o abstraktnosti dôvodov útekovej väzby. Zmeny v osobnom stave

sťažovateľa, jeho liečenie z alkoholovej závislosti a depresí, zníženie príjmu z dôvodu koronavírusovej pandémie a jeho práca v zahraničí, na ktoré sťažovateľ poukazuje, nie sú relevantným vysvetlením jeho nedostupnosti predovšetkým primárne pre poškodenú spoločnosť UniCredit Leasing, a. s., a sekundárne tiež pre potreby orgánov činných v trestnom konaní, pričom ak by sa sťažovateľ snažil aj v rámci „pocívneho obchodného styku“ usporiadať vzťahy s poškodenou spoločnosťou, nemuselo by dôjsť k jeho trestnému stíhaniu (ktoré je z pohľadu sťažovateľa nedorozumením, resp. nedoriešením defektu priebehu obchodného vzťahu).

20. K úvahám krajského súdu o hrozbe uloženia vysokého trestu vo výmere 10 až 15 rokov, ktorá má umocňovať obavu z jeho úteku, táto nadväzuje na konkrétne okolnosti špecifikované v predchádzajúcom bode tohto odôvodnenia.

21. Z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že za vysoký trest je možné považovať trest odňatia slobody vo výške ôsmich rokov odňatia slobody a vyšší. Na posúdenie, či môže vysoký trest byť uložený, je vždy pomocným pravidlom základná zákonná sadzba trestu odňatia slobody, ktorú za ten-ktorý trestný čin Trestný zákon vo svojej osobitnej časti umožňuje uložiť.

22. Vychádzajúc z okolností sťažovateľovej väzby, je zrejmé, že tento je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, za ktorého spáchanie mu hrozí trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov v dolnej hranici trestnej sadzby a 15 rokov v hornej hranici trestnej sadzby. Podľa § 34 ods. 6 Trestného zákona za trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšuje päť rokov, musí súd uložiť trest odňatia slobody. V sťažovateľovom prípade teda ide už o „konkrétne hrozbu vysokým trestom“.

23. Vzhľadom na tieto konkrétne skutočnosti aj ústavný súd konštatuje, že úteková väzba sťažovateľa sa opierať nielen o hrozbu vysokého trestu, ale aj o konkrétne skutočnosti, ako ich krajský súd podrobne rozviedol vo svojom napadnutom uznesení, v dôsledku čoho ústavný súd konštatuje ústavnú súladnosť príslušnej časti napadnutého uznesenia krajského súdu.

24. Navyše „... pri rozhodovaní o väzbe súd môže riziko úteku alebo páchania trestnej činnosti len odhadovať (prognózovať), a preto nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany väzobne stíhaných obvinených už k takýmto konaniam alebo pokusom o ne došlo.“ Akceptácia tohto názoru „... by zbavovala väzbu jej preventívneho a zabezpečovacieho charakteru.“ [nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 67/2013 z 5. júna 2013].

25. V dôsledku už uvedených skutočností ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú sťažnosť pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.4. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

26. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že s prihliadnutím na svoju judikatúru už opakovane konštatoval (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, II. ÚS 23/05, II. ÚS 65/05, II. ÚS 60/08, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 397/2010), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

27. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07). Ústavný súd v tomto smere rešpektuje prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom, kde dohovor odkazuje primárne na vnútroštátne právne predpisy a upravuje povinnosť dodržiavať ich hmotnoprávne aj procesné právne normy a požaduje, aby zbavenie slobody jednotlivca nebolo arbitrárne (čl. 5 ods. 1 dohovoru), ďalej chráni právo jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predlžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), a konečne chráni právo jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene [čl. 5 ods. 4 dohovoru (rozsudok vo veci de Wilde at al v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc., ako aj novšia judikatúra: rozsudok vo veci Khudoyorov v. Rusko z 8. 11. 2005, body 124 – 125, 172 – 174 a 193, Öcalan v. Turecko, rozsudok Veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; Khudobin v. Rusko z 26. 10. 2006, body 103 a 115)].

28. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu teda vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, v ktorom sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, keď obsahom týchto garancií je aj právo na obhajobu vo svojom vyjadrení v čl. 50 ods. 3 ústavy a ako také je obsiahnuté už v čl. 17 ústavy. Inými slovami, pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy (v spojení aj s čl. 5 ods. 3, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru, pozn.) a v prípade zistenia porušenia práva na obhajobu [podľa čl. 50 ods. 3, 4, čl. 47 ods. 2 ústavy a taktiež aj podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, pozn.] pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy (ako aj čl. 5 ods. 3, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru).

29. Vzhľadom na to, že sťažovateľom označené ustanovenia čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemajú svojím obsahovým vyjadrením vecnú súvislosť s väzobným stíhaním sťažovateľa, ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Tento záver sa vzťahuje aj na sťažovateľom označený čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý sa vecne vzťahuje na preskúmanie dôvodnosti ďalšieho trvania väzby (na podklade podanej žiadosti o prepustenie z väzby alebo z dôvodu predĺženia lehoty trvania väzby z dôvodu uplynutia zákonných lehôt alebo podanej obžaloby), a nie na ústavnú kontrolu vzatia do väzby, na ktoré sa vecne vzťahuje čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru.

30. V dôsledku uvedeného ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Ak by však aj sťažovateľom označené ustanovenia bolo možné použiť ako referenčné normy, vecný záver by bol rovnaký ako v bode 25.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu